

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VECHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 „ — „ Na štvrt roka --- 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Gróf Ferdinand Zichy u Kráľa.

Mnohoročné zápasy ľudovej strany nemohly sa doísť väčšieho vyznačenia, ako že jeho veličenstvo apoštolský kráľ Uhorska prvého a najstaršieho vodca i zakladateľa jej ku výsluchu povolal. Povolanie toto najvyššie líši sa celkom od iného povolania podobného. Bo kým iných vodcov politických strán povoláva jeho veličenstvo na predostretie a radu ministra, alebo inej splnomocnenej k tomu osobnosti politickej, gróf Ferdinand Zichy povolaný bol zo samého rozhodnutia kráľovského. Kráľ totiž v tomto všeobecnom zmätku politickom slyšať chcel čistú a v každom ohľade spoľahlivú pravdu. A túto jeho veličenstvu nikto tak dôverne a spolu s úplnou oddanosťou povedať nemohol ako gróf Ferdinand Zichy.

Kráľ chce mať poriadok v uhorskej krajine a chce ho mať nie na jedon-dva roky, lež na dlhý čas. Podivu hodná jest preto a veľká múdrosť Kráľa, že v týchto rozorvaných okolnostiach politických o radu a mienku obrátil sa k vodcovi ľudovej strany.

Veď ale ľudová strana od prvého okamženia jestvovania jej bola vždy len tupená a hanená. Nenie toho zlého, čím by krátkozrakí politici neboli omazali túto malú politickú stránku. My sme boli zlí vlastenci, nespoľahliví vo vernosti ku trónu. My sme búrili ľud a trúsili nepokoj medzi rozličnými vierovyznaniami. Očerňovali nás pred trónom, pred vrchnosťami cirkevnými i svet-skými. Podkladali nám úmysle a ciele, o ktorých sme my sami ani pochopu nemali.

Čo boly ale tie veľké previnenia naše? Lu-

dová strana a vodcovia jej ohlasovali po všetkých končinách krajiny v nesčíselných shromáždzeniach ľudu, základné nauky blahobytu zemskeho, bázeň Božiu; ohlasovali vernosť a úplnú oddanosť ku kráľovskému trónu; ohlasovali nezkálnu lásku ku vlasti. Za Boha, Kráľa i za Vlasť bolo vždy heslom ľudákov. Za toto heslo zápasili naši vodcovia. Za vznešeným príkladom jejich, každý i ten najmenší muž ľudovej strany vie, a v hlbynách srdca svojho presvedčený je, že sú v živote jeho tri veci, za ktoré i život obetovať mu treba a to sú: Boh, Kráľ a Vlasť!

Ako to ale prišlo, že vzdor svätosti tejto zásady, ľudová strana toľkým prenasledovaniám podrobená bola? Kto ju prenasledoval, očerňoval, zlé úmysle jej podkladal? Liberalizmus. Bo tento, ako dieťa a potomok revolúcie nezná Boha, nechce kráľa a nemá vlasti, bo je medzinárodný. Liberáli sú len z politiky nábožní, Kráľa si vážia, pokúď sa ho boja a milujú vlasť, pokúď ju dojíť môžu. Vlasť naša je zrejším dôkazom toho, ak ďaleko vede liberalizmus. A i včul v poslednom, rozhodnom okamžení, keď Kráľ vo vlasti našej poriadok chce robiť, vídať ako zápasia a intrigujú, aby moc, vládu s celým inventárom hmotného prospechu osobného neutratili.

Kráľ však presvedčil sa z predlohy ku výsluchu povolaných mužov spojenej opozície, čo je pravda. Vodca ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy vysvetlil Kráľovi tie zásady, ktoré vlasti našej poskytnúť môžu pokoja a blaha. A tieto zásady sú ako ich ľudová strana vždy zastávala a ako ich včul celá spojená opozícia vyznáva a ktoré dajú sa v krátkosti týmto vysloviť: *Boh, Kráľ a Vlasť.*

Do pamäti.

Desaťročnú pamiatku slávi strana ľudová. Toľko rokov brojí proti liberalizmu, ktorý vyzíva korene národa. Za tento čas strana naša vydobudla si úctu, a liberanti ničoho neboja sa tak veľmi, ako práve strany našej kresťanskej.

Aj predtým boli v snemovni protivládne strany, ale žeby daktorá bola tak smele bránila národ a udala bola krivdy, ktoré všetci obyvatelia tejto vlasti trpia; žeby čo len jedna hola zastúpila záujmy cirkve katolíckej: o tom žiaľbohu ani reči nebolo. Aby sa to stalo, musela povstať ľudová strana. Že medzi akými okolnosťami sa ona narodila a ako ju vítali na sneme, to je vám dobre známe. Liberáli videli v nej nepriateľov svojich, ktorí jednú porúčajú vládu jejich, preto hľadeli na našich ablegátov ako na zbojníkov. Ľudová strana bola jediná, ktorá dala sa statne do liberalizmu a ozvala sa za cirkev katolícku, na ktorú práve vtedy dobíjali liberáli s potupnými cirkevno-politickými zákonami.

Ľudová strana od prvku mala programm, dľa ktorého mieni ulavif farchy chudoby a vydobudnú práva pre ňu. Prv, než by bola zaujala miesto svoje na sneme, vodcovia strany šli medzi ľud, riadili shromáždenia a verejne vysvetlovali programm strany. To aj bolo potrebné, veď ľud bol zanedbaný, nemal politické presvedčenie, nevedel čo je liberalizmus, nemal seba-povedomie, neznal pomery krajiny a nevedel čo je snem. Zo všetkého tohto len toľko vedel, že každých päť rokov bývajú hody po krajine, vtedy dávajú piť, jiesť, z kupujú hlasy, páni slúžnovci, notári a iní korteši liberálni lichotia sa ľudu, aby len s nimi držal. Náramná práca bola prebudif ľud a tak priviesť ho k povedomiu. No, Boh pomohol, šlo to. Ľud sa prebudil a na mnohých miestach prestal byť otrokom liberálnych bašov, ale pripojil sa k nám a hlasoval tak, ako to donáša statočnosť. Nehľadí viac na pálené a na peniaze, nebojí sa hrozieb liberálnych pohoničov, ale sa drží za samostatného a má to povedomie, že pri hlasovaní nikto mu nerozkáže. A má úplnú pravdu! Toto sú všetko zásluhy ľudovej strany. Že aj v snemovni nepostávali vyslanci naši, o tom majú povedomie et. čitatelia. Ľudová strana je teraz veľká moc, a veľký zástoj hrá aj pri terajších zápasoch o samostatnosť vlasti. Bez nej nie rozlúštenia. Musia vziať do povaky aj jej požiadavky, a to je veľké víťazstvo pre nás.

Dľa jedných veľkých novín budapeštianskych ľudová strana je najväčšia moc v snemovni, hoc má ona len 25 mužov. Bez nej nič sa nemôže stať. Ona potrhala stranu liberálnu a tvorila družstvo medzi protivládnymi stranami oproti grófovi Tiszovi. Slovom, že ľudová strana drží v rukách všetko a že blíži sa čas, keď pánom bude v snemovni. Takto píšu o nás spomenuté noviny. My síce ešte nedržíme sa za takýchto silných, ale až bude chceť ľud, tak s pomocou Božou môžeme byť a aj budeme taká sila. Ovocie ľudovej strany sú aj tie spolky — či vzdelávajúce, či pomocné — ktoré sjednotia hresťanov a bránia ich oproti užere.

Teda nikto nás nemôže obviňovať, že sme nič nerobili v záujme chudoby a krajiny, a predsa ako je to, že len tak málo ľudových poslancov máme na krajinskom sneme?

Žiaľ, málo je ich, ale kto je tomu príčina? My a či ľud? Veď ľud volí! Veď strana naša takrečeno ponúka sa ľudu, že ho brániť bude, a hľa, ľahostajnosť ešte vždy je veľmi veľká. Ľud je tiež ešte vždy sklátený a výsledok nepriaznivý.

Nuž ale bez práce nenie sú koláče. Keby každý, či duchovný či svetský urobil bol svoje, nemuseli by sme sa žalovať, že je nás málo. A potom netreba zabudnúť na zákon volebný a na nešťachetnosti, ktorých liberáli dopustili sa aj pri posledných voľbách. Teda nie my sme vina, ale tí, ktorí radi darebáčia, hľadajú vyznačenie a čakajú odmenu od vlády. Takýchto zradcov nájdeme u nás vyše práva. Títo nás hamujú v pokroku. A potom koľko je aj takých, ktorí hovoria: «Ľudová strana nenie vlastne ľudová, ale kňazská». Iní zas, že je grófska, druhí, že je až príliš ľudová. Jedni držia ju za maďarskú, druhí zase za protinárodnú. Jedni kričia, že nenie dost opozicionálna, druhí zase, že nerobí iné, len čo liberálov napáda. Jedni hovoria, že je bojazlivá, druhí zas, že je prismelá. Daktorí hovoria, že je katolícka, iní zas, že nedbá o cirkev. Najviac nám ale ubližujú tí páni, ktorí pomlúvajú nás s tým, že sme nepriatelia národnosti, a verejne ubližujú tým čestným mužom — Černoch, Kaas, Trubinyi, Ernst, Zmeškal, — ktorí zastupujú alebo zastupovali slovenské okresy. Vyzývajú ľud slovenský, aby sa varoval týchto odrodilcov a nevyvolil ich za poslancov, ale len národných mužov.

Toto pomlúvanie a tieto urážky nijak sme nezaslúžili. Veľmi sa čudujeme tomu, že tí páni, ktorí predtým nestáli o ľud, ani sa len neobzreli naň, zrazu vydajú sa za priateľa jeho a vábia ho do ich tábora. Teda ľudová strana desať rokov budí, posmeluje a bráni ľud hornouhorský, a teraz napádajú nás, že ho nenávidíme. Liberáli držia nás za panslávov, rečnia a píšu o nás, že paktujeme s národnosťami a brojíme oproti jednote štátu, kdežto takrečení národovci nadávajú nám, že sme renegáti a maďaróni. Čert sa vyzná v tomto zmätku.

My máme svoj programm, ktorý verejne vysvetľujeme ľudu. Ľud ho schvaluje a je oduševnený zaň. Vžil sa do toho prosvedčenia, že jemu len kresťanská vláda, za ktorú namáhame sa, spomôže. Za to obetuje ľud nás, najmä katolíci (veď evanjelici vždy boli a budú proti nám). My opierame sa na katolíkov, tí takrečení národovci však na evanjelikov. Katolíci držia sa nás, evanjelici ale radšej majú liberálov, ako stranu ľudovú. My máme svoj tábor, národovci tiež svoj, teda prečo nás napádajú, keď katolíci spokojni sú s účinkovaním strany ľudovej? Veď ako vieme, aj oni broja proti liberalizmu. Aj oni držia ho za zkažu národa, aj oni sú oproti cirkevno-politickému zákonu a žiadajú revíziu. Majú ten istý hospodársky programm čo aj my. Žiadajú rozšírenie volebného práva tak ako aj my, teda prečo nám ubližujú? My bránime práva národnosti, ktoré im zákon po-

istil. Žiadame, aby sa vzdelávali, preto píšeme «Krešfana». Že nebúrime ľud náš proti zákonom ústavným vlasti, nenie hriech, ale čnosť!

Nebrojme preto jedon oproti drukému, ako to robia kresťanské strany v Rakúsku, ale *hľadajme spoločné stanovisko, na ktorom spojené môžeme pracovať za dobrobyt ľudu nášho a zkaďe so spojenou silou môžeme dobíjať na spoločného nepriateľa: na liberalizmus.*

Nech je tak!

Ludák.

Štefan Rakovszky podpredseda snemovne.

Každý ľudák zo srdca poteší sa tejto novine, o ktorej v našom «Krešfane» doposiaľ nebolo zmienky. Vyvolenie Štefana Rakovszkého za podpredsedu uhorského snemu, vyznačenie je nielen pre jeho o vlasť a ľud veľmi záslužnou osobnosť, lež i pre celú ľudovú stranu. Predsedovia snemu majú byť ľudia v každom ohľade neodvislí, majú byť mužovia pevného rázu a čistých rúk, ktorí sústavné práva vlasti hájiť a brániť vedia oproti násiliu, hoc by toto bárs odkiaľ pochádzalo.

V záujme liberálnej strany a jej smutného vladárenia tomu vždy tak nebolo. Krušným príkladom toho je bývalý predseda snemu Dezider Perczel, ktorý dňa 18-ho novembra minulého roku taký kusok vykonal, aký na celom svete nemá páru. Treba bolo teda zabezpečiť našu vlasť, aby sa podobného napozatým v snemovni stať nemohlo. Spojená opozícia predostrela preto za predsedov snemovne Štefana Rakovszky, Juliusa Justha a Františka Bolgár. *Štefan Rakovszky istou zárukou je celej krajine, že sa v snemovni vyslancov nič nezákonnitého viacej stať nesmie.*

Voľba Rakovszkého za podpredsedu snemovne nebola po chuti liberálom a ponevác ju prekaziť niako nemohli, odtiahli s dlhým nosom. Stránky spojenej opozície hlasovali na Rakovszkého do posledného muža a tak dopomohly našej ľudovej strane k slavnému a peknému víťazstvu.

Každý ľudák pochvalne zná meno Rakovszky. Tým ale, čo by ho neznali, podávame v krátkosti životopis tohoto víťečného vodcu ľudovej strany. Rakovszky narodil sa zo starej rodiny šľachtickej r. 1858. Školy odbavil v Prešporku s výborným výsledkom a už ako mladík vynikal veľkou odhodlanosťou a telesnou silou. Manželka jeho je barónka Mária Majtény, známa ako veľmi dobrejdná a nábožná pani. Roku 1890. vystúpil do verejnosti a roku 1894. začal na horných stranách sriaďovať ľudovú stranu. Ľud vôbec a predovšiem trieda pracovníkov nemali nikdy vernejšieho, horlivejšieho a spolu odvážlivejšieho ochrancu ako je Štefan Rakovszky. Roku 1896. vyvolený bol za ablegáta. Sotva že prekročil prah snemovne, už vynikal ostrými a vtipnými rečiami, s ktorými predovšetkým nadužívanie vlády a nesvedomité šafárenie liberálov, bez ohľadu na osobnosti karhal. Dnes patrí medzi najvíťečnejších rečníkov snemu.

Vo volebnom okrese jeho v Csorne je tak obľúbený,

že sa nikto neopováži počas ablegátskych volieb proti nemu vystúpiť.

Vzdor hlbkej učenosti a rázneho i prísneho vystupovania a chovania sa, myslí Rakovszky jednoducho a prasto o sebe a v zásluhy svoje nič si nezakladá. Vidieť to i z toho, že keď ho po terajšej voľbe slávnostne chceli prijať jeho známi, on si to doprosta vyprosil týmito slovami: *nie mňa oslavujte, lež víťazstvo ľudovej strany, ani mňa pred ľuďom nevychvalujte, lež proste všetkých čo s nami držia, aby z terajšieho víťazstva čerpali sily a povzbudenie ku ďalším zápasom.* Ktorá strana má tak zmužilého vodcu a rorlivého zastupiteľa, tá môže už vopred poistená byť o tom, že všetky právne jej žiadosti splnia sa k dobru ľudu a ku blahu vlasti.

POLITICKÉ CHÝRY.

Národ u kráľa.

V záležitosti rozriešenia politických zmätkov a zavedenia poriadku v krajine povolané sú ku kráľovi na výsluch nasledujúce smerodajné osobnosti: z ľudovej strany *grof Ferdinand Zichy* a *Štefan Rakovszky*. Zo stránky dissidentov *Ignác Darányi*. Zo stránky neodvislej grófy *Albert Apponyi*, *Julius Justh*, *Koloman Thaly* a *Ján Tóth*. Z novej stránky barón *Dezider Bánffy*. Zo stránky liberálnej grófy *Albin Csúky*, barón *Ernest Dániel*, *Maximilian Falk*, *Emerich Hódossy*, *Ludvik Láng*, gróf *Róbert Zselenszky*. Zo stránky Horvatov *Mikuláš Tomasich*. Z mimostranných gróf *Ján Zichy*.

Statistika krajinských volieb.

Pri posledných voľbách vyslancov na snem oddali hlasy:

na 25. ľudovej strany	52.702	voličia
na 166. neodvislej strany...	267.494	«
na 150. liberálnej strany ...	208.138	«
na 27. dissidentov	56.275	«
na 13. novej strany	12.236	«
na 10. národnostnej strany	11.354	«
na 2. socialistov	1.569	«
na 2. demokratov	4.670	«
na 9. mimostranných	14.141	«

Ľudová strana by zaiste aspoň jedenkrát toľko hlasov bola dostala, keby ju liberáli neboli tak strašne a bezohľadne utláčali.

Liberálne nešvary v Prievidzi.

Viacej prievidzských voličov obrátilo sa s nasledujúcim otvoreným listom na podžupana: O presnú pomoc prosíme v nasledujúcej záležitosti: K prievidzskému slúž-

novskému úradu citujú každodenne 20—30 stránok. Docitovano je a bolo tam už viacej sto ľudí kroz nasledujúce veci. Niektorí voličia išli sami od seba kortešovať na stránku Brestyenzského, dostali citáciu. V jednotlivých obciach vítali Brestyenzského v čas večernej chvíle s hlasitým éljen, aj títo dostali citáciu. Najmenšia pokuta je 20 korún. Niektoré ženy hádzaly sňahom a až aj nikoho netrafilu, citované a odsúdené boly na 20 korún. Slovom aknáhle sa dakto len pohne, hneď ho cítujú k slúžnovskému úradu. Prosíme pána podžupana, aby na toto obrátil svoju pozornosť. Dvaja ľudia z Czach dostavili sa na citáciu o jedon deň pozdejšie. Na druhý deň poslal pre nich slúžny dvoch žandárov. Dvaja citovaní nachodili sa už vtedy v Prievidzi. Čo teda urobili žandári. Lapili ženy citovaných a doviedli tieto k slúžnovskému úradu. Takéto nešváry vykonávajú sa v Prievidzi. O to prosíme pána podžupana, aby sa z lásky ku právu, zákonu a spravodlivosti, cieľom vyšetrovania slúžnovského úradu do Prievidze unovať ráčil. Presvedčí sa o pekných veciach. Až ráči prísť, o čom prosíme predne upovedomiť pána pravotára dr Hajtsa aj sto sa nás dostaví k ponosnej žalobe. *Viacej voličov prievidzkých.*

Prievidzský hlavný slúžny ako baša. Z Prievidze píšu, že Filberger, tamojší hlavný slúžny opäť vyznačil sa liberálnym kúskom, keď osem dní po voľbe vrátil sa do tamojšej sporiteľne a oboril sa na pokladníka Ludvika Gramantik s tým, že vraj ako sa on opovážil hlasovať na ľudovú stranu? I keď pokladník na to vážne odpovedal, že preto hlasoval na ľudovú stranu, bo k tomu právo mal, začal hlavný slúžny žúriť, trieskať a búchať a pustil sa skoro do bitky. Prítomní úradníci, aby nemuseli byť svedkami tohoto surového výstupu, dívali sa von oknom. Donášame toto k upozorneniu všetkým tým ľudákom, ktorí dakedy do Prievidze prísť zamýšľajú, aby sa zavčasu ohliadli o bezpečnosť jejich osoby. *Juraj Gramantik.* — Hlavný slúžny Filberger pochádza zaiste z dajakého aziatského hniezda, že má tak skvelé pochopy o osobnej slobode a ústavných právach!

Porada ľudovej strany.

Snemová strana ľudová držala v utorok o šiestej hodine večer poradu pod predsedníctvom grófa Aladára Zichy. Zápisnicu viedol dr. Béla Nyáry. Prítomní boli: gróf Ferdinand Zichy, František Buzáth, Ján Csernoch, František Csizmazia, František Darányi, Michal Dömötör, Alexander Giesswein, Karol Hencz, Dezider Horváth, harón Ivor Kaas, Pavel Kovács, Ján Molnár, Béla Nyáry, Štefan Rakovsky, Alexander Simonyi-Semadam, Štefan Szabó, František Szkycsák, Karol Wildfeuer, Mikuláš Zboray, gróf Aladár Zichy. Po otvorení porady gróf Ferdinand Zichy predovším podal zprávu o výsluchu u kráľa medzi medzami pravda najprísnejšej diskrecie. Porada zprávu túto vzala vznámost s najčilejším uspokojením a grófovi Ferdinandovi Zichymu vyjavila najvrelejšiu ováciu. Gróf Aladár Zichy podal zprávu o zasadnutí spojenej opozície, o ktorom vydalo sa ostatne i verejné upovedomenie. Porada potom kandidovala do vyšetrojúceho

výboru snemu miesto Michala Dömötöra Alexandra Simonyi-Semadam, do účty zkúmajúceho výboru Karola Wildfeuer, do výboru knihovne Alexandra Simonyi-Semadam, a nakoľko by ľudová stránka ešte jedno miesto vo výboroch obdržala na to, Františka Csizmazia. Medzi vonkajších údov stránky prijala porada Edmunda Beniczky, Jozefa Janda, Tibora Révay, Jána Škoda a Michala Kőszeghy. Na návrh Alexandra Simonyi-Semadam vyslovila porada, že stránka ľudová ako taká, vstúpi do Svätoštefanskej spoločnosti. Napokon riadené boly predmety strany menšej významnosti.

Príchod kráľa do Budapešti.

Dľa istého chýru v utorok v noci prešiel ťažký vlak dvorný železničnou dráhou cez Bruck, smerom do Budapešti. Poukazuje to na to, že sa vo Viedni prípravy robia ku odcestovaniu kráľa, ktorý pravdepodobne bohom budúceho týždňa do Budapešti dorazí.

Riešenie politického zmätku.

Politické osobnosti čo deň, tým viacej prichádzajú k tomu presvedčeniu, že prítomný zmätok politický ešte aj cez mesiace potrvá. Bo keby sa v tomto čase aj pokúsilo dačo k jeho rozriešeniu, to k žiadnemu cieľu nepovedie.

Od jedného času mnoho sa hovorí o kabinete menšiny, v ktorom — ako to povedal Falk — gróf Tisza ako poverený minister cez dlhé, dlhé časy spravovať bude osudy krajiny. Zo smerodajnej strany držia toto a to všetkým právom za celkom nemožné. Ministerium menšiny na čele s Tiszom neutržalo by sa ani cez 24 hodín na vláde. Dajme tomu však, že sa stane, čo neočakávame, že totiž Tisza naďalej ostane ministrom, ponač nemá za chrptom väčšiny, nič nemôže poduť proti ústave vlasti.

Spojená opozícia prichystaná je síce na to, že politický zmätok tento cez dlhší čas potrvá, odhodlaná je však vo všetkom súhlasne pokračovať. Súhlas a pevné spojenie opozície nič na svete nemôže porušiť. Ostatne čo očakáva krajinu v najbližšej budúcnosti, o tom dľa istých tunajších novín večerných podávame nasledujúcu zprávu:

Jedni držia za nemožné ministerium *Lánga*. Toto má dačo v sebe pravde podobného a zdá sa byť úslužným prostriedkom k pretiahnutiu zmätku. Dajme tomá, že príde ministerium *Lángovo*. Snem drží riadne zasadnutia. *Láng* prosí o regrútov, o dane, a nedostane nič. Prejde tak viacej týždňov. ministerium *Lángovo* vidí, že nevykoná nič i pekne zaťakuje.

Druhí zase hovoria, že príde ministerium *Wekerleho*. Tato veľmi známa politická osobnosť pokúsi sa hneď sriadiť si väčšinu a stránku dľa vlastnej chuti. Pňom tejto stránky by bol Tisza a jeho privrženci, okolo tohoto oviľali by sa privrženci *Andrássyho* a niektoré slabé duše zo stránky neodvislých. Je to v sebe pekná myšlienka, len že je ona ako mŕtvo narodené dieťa. Terajšie politické pevné stránky pobúriť, rozorvať sa nikomu nepodari, ani

Wekerlemu. Keby sa preto Wekerle aj dal naviesť k tomuto neistému pokusu, nevyriadi nič a kráľovi odovzdať musí svoje poverenie. K tomuto pokusu je ale tiež potrebné niekoľko týždňov.

Tretí napokon hovoria, že snem poznovu rozpustia. Aj toto je možné. Pred Bánffym to síce zapierali vo Viedni. Nuž ale veď známe, že tam vo Viedni o pome-roch Uhorska dnes zmýšľajú tak a zajtra zas inak. Aj toto sa teda môže, len že to všetko k účelu nepovedie. Sme teda tam, kde sme boli.

Istý bývalý föispán tak sa vyslovuje, že on už teraz nijako nepochybuje o tom, že jeho veličenstvo poznovu poverí grófa Tiszu s ministerstvom, aby sa to ale stať nemohlo, dá sa previesť len dvojakým spôsobom. Alebo nech snem už v prvom zasadnutí obžalobu zdvihne proti terajšej vláde, kroz čo sa nemožným učini, aby ju kráľ po druhé vymenoval, alebo nech z druhých stránok toľko vyslancov pristúpi s povedomím jejich patričných voličov, ku stránke neodvislých, kým táto sama ako taká bude vo väčšine, kroz čo nemožným sa stane, aby Tisza a jeho kabinet vládu podržal a panoval.

V záujme volebného práva.

Popis voličov prevedie sa teraz po celej krajine. Zákon totiž nariaďuje: Ku zostaveniu menoslova potrebné kroky stredný volebný výbor povinný je porobiť *v prvých dňoch mesiaca marca* (1899. XV. zák. 145. §).

Pod týmto to treba rozumieť, že stredný volebný výbor vyvolí popisujúce vyslanectvá a sdeli im nariadenia.

Popisujúce vyslanectvá budú pozostávať len z troch údov, ktorí pred započatím svojho účinkovania prisahu zložia na bezstrannosť.

Zákon neustanovuje, že popisujúce vyslanectvo v ktorý deň má začať svoje účinkovanie, deň tejto lehoty závisí od predsedu, zákon ale ustanovuje, že predseda je povinný tento deň cestou obecného predstavenstva pred započatím popisu aspoň 8 dňami vopred oznámiť v každej obci zvyklým spôsobom (1899. XV. 32. §).

Na tieto vážne okolnosti uposorňujeme všetkých pri-vrzcencov našej stránky. Jestli by popisné vyslanectvo nevyhlásilo deň svojho účinkovania, a previedlo robotu bez tohoto vyhlásenia, to za 8 dní po zatvorení popisu obžalobu treba proti nemu zdvihnúť pri strednom volebnom výbore, keď ale 8 dní minulo, rovno u ministra vnútorných záležitostí.

Ľudáci sa často ponosujú proti prpisujúcim vyslanectvám. Tomuto by však ľahko mohli vyhnúť, keby sa pred nimi dostavili. Ku tomuto majú zákonom uistené právo. Mohli by sa tak osobne presvedčiť o tom, čo sa tam robí. Leží im tam otvorená B) tabuľa, do ktorej smejú nahliadnúť. Keby sa ľudáci ku popisujúcim vyslanectvám riadne dostavili, nestávaly by sa tolké nezákonnosti, ako sa obyčajne stávajú. Na jednotlivých miestach do rozličných rubriek vdelujú domovú a pozemkovú daň, ktorá dovedna patrí, inde zas svevoľne vyvyšujú census dane, čo by sa všetko prekaziť dalo, keby sa tam ľudáci osobne dostavili.

Popisujúcich vyslanectví povinnosťou je všetkých tých, ktorých z menoslovia voličov vynechali, s udaním príčiny tohoto vynechania cestou obecného predstavenstva bezodkladne a s dopisom upovedomiť (1899. XV. 144. §).

Cieľom tohoto zákonného nariadenia je, aby právo volby, totiž hlasovania, nesvedomite, ľahko, alebo pokračomky shabané byť nemohlo. Tieto oznámenia sa ale na mnohých miestach, nadovšetko po dedinách, patričným neposielajú. Z toho nasleduje, že u nás habanie a krádež hlasov a utláčanie volebného práva prevádzku sa pokračomky bez konca-kraja. Čo by sa ináč niako stať nemohlo, keby sa v čas potreby proti popisujúcim vyslanectvám zaslúžené obžaloby podávaly. Teda pozor ľudáci!!

Rusko-japonská vojna.

Rozhodná bitka medzi Mukdenom a Liaojankom trvá už päť dní a ešte nemožno verný obraz utvoriť si o nej. Kuropatkin, hlavný veliteľ ruskej armády, odkázaný je na to, aby sa bránil oproti Japoncom, ktorí ho zo všetkých strán napádajú. Japonskí velitelia ponáhľajú sa, po zničení ruského loďstva, aj na suchej zemi poraziť Rusov a tým krvavú vojnu túto, ktorá toľko národného majetku a z oboch strán tak hrozne mnoho životov stojí, zakončiť.

Ako to z terajších správ vysvitá, Ojama, veliteľ japonskej armády, má ten plán, Rusov so všetkých strán otočiť a Kuropatkina prinútiť ku kapitulácii.

Revolučné pohyby v Rusku.

Trieda robotnícka nedá sa v Rusku uspokojiť. Strajk síce pomalšie ako predtým, ale predsa šíri sa po celom Rusku. Gappon, burič robotníkov, vydal manifest, v ktorom hrozí sa všeobecným prevratom spoločenského poriadku. Cár opäť vydal manifest k ľudu, v ktorom sľubuje zavedenie zastupiteľstvá. Rusko neveľa verí tomuto manifestu. Strach zmáha sa obyvateľstva predošom zámožnejšieho, ktoré dľa možnosti v cudzozemsku hľadá útočisko.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Kresťan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Modlitba.

Daj mi sily, mocný Bože,
až premôžem sveta klam;
až som stály v bojov hrôze,
až sa pekle nepoddám.

Daj mi lásky milý Bože,
ňou nech srdce plné je,
nech biednému vždy pomôže,
keď sa nerest naň leje.

Daj dôvery, Bože sladký,
až vždy dúfam v tvoju moc,
až mi každý bôl je krátky,
v kríži prispej na pomoc!

Daj pokoja, Bože svätý,
až nežiadam píchy lesk
až ma márnosť nezachváti
a nemámi šťastia blesk.

Vďaka Bože! Dal si sily,
dal si lásky, dôvery,
dals' pokoja; v každej chvíli
nech ťa srdce velebí.

Poučné rozprávky.

— Teda zajtra včas ráno pojdeš do Hrobiny a odneseš peniaze k notárovi, nech prevede kúpu. Budeme mať peknú lúku. Tieto slová prehovoril Anton Lipa k svojmu bratovi s ktorým vospolok hospodáril.

Ešte len svitalo, keď sa Filip vydal na cestu. Hoc Hrobina len dve hodiny cesty ležala od Koltovej, on predsa tak včas sa vybral, lebo nemal pokoja. Tá lúka, ktorú kúpiť chce od Eliaša Vôdku ustavične mátožila mu v hlave.

Obliekol sa do nedeľnejšieho rúcha prevesil cez seba starú kapsu, ktorú ešte nebohý otec bol kúpil, vzal do ruky hodnú bakulu, a šiel svojou cestou.

Prv než by sa bol vybral, naložil bratovi, aby nezabudol na hyd, na lichvu, a aby nakosil trochu mládze, veď on nebude sa dlho baviť, len aby doma našiel notára.

V noci sprchol tichý dažď, od ktorého znovu narodila sa celá príroda. Ver' dávno ho čakali; rastliny vädly, siať žľklo a tráva schla, no dažď skriesil všetko k novému životu, a aj prach smietol.

Vzduch bol príjemný, náš Filip bystro kráčal po hradskej. Stádo a lichva už bola vonku na pasianku, lenivo rýpaly biednu trávičku. Doktorá krava hlúpo hľadela do dialky, iná zas drhla hlavu svoju o strom.

Filip päť tisíc korún vpratal do kapse, toľko pýta Eliaš za lúku. Už pred rokami bol ju ponúkol bratom, ale nemali peňazí. Lúka čertovský sa im páčila, a povedali že nebudú mať pokoja, dokiaľ ju nekúpia. No veľa museli mozoliť zakiaľ sobrali toľké peniaze, ale chvála Bohu už ich majú, a hľa Filip nesie ich k notárovi. Prudkým krokom ide, aby čím skôr dorazil, a ako prišiel k zákrute už aj zazrel domy mestečka Hrobina. Práve bolo vyšlo slnko, prvé jeho lúče padly na pozlátený kríž väže, od čoho sa ten ligotal.

— Mám čas. Notár istotne ešte spí, tak si oddýchnem, vravel pre seba, a sadol na brieštek. Asi o štvrt hodiny schopil sa znovu a poberal sa do mestečka. To zdalo sa byť, ako vymreté, aspoň nik nechodil po uliciach. Chlapi vonku boli na zemách, ženy ale okolo maštál a kuchyň sa zvrťaly.

Po ulici jedine starý človek chodil, držiac v ruke lopatu s ňou shrňal smetú a trus, dávajúc ich na káru, do ktorých zapriahnutý bol jedon chudý konik. Istotne nedostával obrok, lebo vyzeral ako trlica, a ledva utiahol malú káru, tak že zametač tisnúť musel.

Filip šiel po pri ňom, ale si ho ani neobzrel, lebo zrak svoj oprel na blízke zahrady, a po pri potôčku vynúce sa lúky.

— Krásne lúky majú títo ľudia, to sa musí dať, ale aj my budeme mať takú, hŕtal a octnúl sa do ulice, kde notár býval. Vržďanie vozika aj sem očúl, ale ináč ticho bolo všade.

Ako dorazí k bytu, chce zvesiť kapsu, ale kapse nebolo.

Filip zbládol od ľaku a zvolal: Ježiš Maria Jozef, kde sa mi podela kapsa? Tam päť tisíc korún, tam lúka! Kapsu ztratil.

Ale kde?

Filip nebol mechom udretý človek, počal teda rozmýšľať, kde asi ztratil kapsu svoju? S nikým sa nestretol, tak istotne ju najde.

Vrátil sa zpiatky, a šiel z kroka na krok, bedlive okzerajúc sa v pravo-ľavo, ale kapse nebolo. Ako takto hľadá, súc preplnený strachom a žiaľom, prišlo mu na um, že ráno s motúdom bol zviazal potrhaný remeň kapse, ten istotne pretrhol sa a kapsa padla na zem. Ale ako? Veď len by bol začul buchot? V kapse mimo bankoviek boly aj strieborné aj zlaté peniaze, farcha dosť veľká, a on nepočul cvengot. Istotne do trávy padly.

Áno, áno tak sa muselo stať. Tam na tom briešku kde oddychoval. Remeň sa pretrhol a kapsa sguľala sa do jarku. Tam musí byť.

Hajda! Filip dal sa do behu, a letel ak len stačil, ale kapse nebolo, len myslel, že tam ležala, kde bola tráva trochu došliapaná.

— Vofakto ju našiel. No čo teraz? Kde najdem môj poklad?

Bežal nazpät do mestečka a srovna k rychtárovi. Oznamil škodu svoju, a prosil rychtára, aby to zaraz dal vybubnovať a sľúbil dve tisíc korún nálezné. Bubenikovi ale strčil do ruky pár halierov, hovoriac mu aby o náleznom nič nebubnoval, len tak mimo povedal, že kto najde tú kapsu, istotne obdrží odmenu od patričného majiteľa.

Ale veru márne chodil bubenik po mestečku, o kapsu nikto nevedel, hoc ten deň trh bol v Hrobine. Chýr síce rozniesol sa, a ľud o inšom nevyprávaval len o ztratej kapsy.

Ubohý Filip nehaňbil sa plakať, a súc celý zmorený, vrátil sa domov a vyrozprával bratovi, čo sa mu prihodilo. Keď to ten počul, skočil ako srnec a bežal do Hrobiny mysliac, že on s väčším šťastím bude hľadať kapsu, ako Filip.

Pred západom slnka pribehol domov, a pýtal sa Filipa :

- Koľko si sľúbil tomu, kto najde kapsu ?
- Snáď vieš kde je ?
- No len pomaly. Povedz aké nálezné dáš za ňu ?
- Tisíc korún.

— Tisíc korún ? To je pri veľa, odpovedal Anton, potom však vyrozprával bratovi, že v Hrobinej počul, že istý zametač ulice našiel jednu starú kapsu, a hodil ju na káru medzi smeti.

- A kde býva ? pýtal sa Filip s hurtom.
- Neďaleko mestečka v jednej kolybe.

— K nemu sa ! Na moj' hriešnu dušu, to je naša kapsa. Sto bohov mu ! Keď dám osemsto korún tomu starcovi, bude mať dosť. Pravda že dosť ! Sto bohov mu ...

Ako tak cválajú, ozve sa Anton :

— Vieš čo Filipe, ten človek je veľmi statočný, zaslúži odmenu, lebo naposledy, kto uverí, že sú to naše peniaze, a nie iného.

— Tak je ! No áno, veď aj ja hovorím, že zaslúži odmenu, odpovedal Filip.

— Vieš dve-tristo korún nenie svet, vrael Anton.

— Veď ja nič nemám oproti tomu.

— Hľa, tam je jeho koliba. Istotne nás nečaká.

— Hej, ako ľahko prišiel k zárobku ! Ale čo som povedal, to aj zadržím. Sto korún len zaslúži za tú malíckosť.

— Ak by nie, odpovedal Anton.

Starec sedel pred kolibou na lavici, a hľadel na prislých bratov.

— Strýco, naša je tá stará kapsa ! Sem s ňou !

— Tu ju máte, ani som nepozrel, čo je v nej. Ako som ju na ulici našiel, tak som ju hodil medzi smeti.

Aj bolo vidno, že starý zametač za nič nemal kapsu, lebo bola celá dobrýzganá.

Filip vzal kapsu, rýchle otvoril a čítal peniaze. Nechýbalo ani haliera, ale zrazu oborí sa na starca a rve :

— Vy prasa špinavé ? Nehaňbite sa ! Takto dohnusíte moju kapsu ? Či videl voľakto takéhoto sviniara hnusného ? Samé blato a lajno ! ... Pfuj, ani neviem kde ju mám chytiť.

Starec až sa triasol od ľaku, a neborák vyhováraval sa, že nevedel čo je v kapsy. Myslel, že ňu voľakto schválne vyhodil na ulicu, preto ju hodil medzi smeti.

Ale čím sa lepšie ponížoval a vyhováraval, tým bol Filip grobijanským.

— Sviniar ste, viete.

— Áno, sviniar špinavý, dodal Anton.

— Podme ztadiaľto, lebo až sa nahnevám, vypalím ujem tohoto špinavca starého.

Aj odišli. Také nálezné dali statočnému staríkovi.

Poslovenčil : *Fatranský.*

CHÝRNIK.

Vnučkovia Kráľa v sirotáre. V cis. král. sirotáre dávali minulej soboty osiroteným chlapcom fašiankovú zábavu, ku ktorej prišli arcikniežata František a Hubert a arcikňažna Hedviga i rodičia jejich arciknieža František Salvátor a arcikňažna Maria Valeria. Prítomní boli i biskupi Marschall, Mayer a Fischer Colbrie, biskup, koadjutor košického biskupa.

Zo Spiša. Blízko Batišoviec sa istý Štefan Rattai pod železnicu hodil, ktorá ho na kusy roztrhala. — V Gelnici jedon besný pes pohryzol viacej ľudí. Psa zastrelili. Pohryzených poslali do Budapešti cieľom vyliečenia do Pasteurovho ústavu.

Zo špišského biskupstva. P. Anton Kovalcsik, farár pucovsky, prešiel do Mutného za farára.

Smrteľné nešťastie potkalo v Poprade v Hamburgerovej papierovej fabrike 38ročnú robotníčku Annu Vitkó. Remeň ju chytil a so sebou ťahajúc na kusy roztrhal.

Šarlach vo Spiši. V Novej-Vsi a v okolí chorľajú deti na šarlach.

Počasie vo Spiši. Na Mateja prestala vo Spiši ostrá zima a nastal teplý jarný čas. Sňah mizne a je po sanici. Ľud hufami ide do Ameriky.

Výkaz milodarov na kostol nižno sromovský. Veriaci v spišskom Richvalde dali 19 korún 54 halierov ; Spolok božského Srdeca Ježišového v Richvalde 2 koruny ; Spolok Ružensky v Richvalde 2 kor. ; Agneš Zachvieja dievka z Richvaldu 1 korunu ; Jozef Vojticsek, farár v Zakamenom Kline 3 kor. ; Jedon Bohuznámy 3 koruny ; Július Rácz, farár v Nedeci 2 kor. ; Franc Purcz, farár v Novej Lubovni 2 kor. ; Ondrej Borodáč, farár v Tepličke 2 kor. ; Veriaci v spišských Hanušovcák 30 kor. ; Veriaci v Matašovcák 22 kor. 20 hal. ; Pavel Šofranko, farár v Halirovcák 10 kor. ; Ján Cseh, farár v Lešnici 10 kor. ; Ladislav Herbszt, farár v Proszéku 3 koruny. V mene mojích farníkov úprimné vďaky *Ján Kviatkevic*, farár.

Lacné zemiaky. V jaseň lanského roku dal nakúpiť minister orby veľké množstvo zemiakov, lebo sa obával, že následkom suchého leta gazdom neostane na jar zemiakov ani na sadenie. Na šťastie ale úroda zemiakov bola o mnoho prajnejšia, než to z počiatku predpokladali a minister orby predal teraz zbytočné zemiaky budapeštianskemu tržistu a síce metrický cent za 5 korún a 50 halierov. Po tieto dni dojde asi 10 vagónov zemiakov do hlavného mesta. Minister orby sa osvedčil, že zemiakov máme toľko, koľko len treba. Tento týždeň len v ústrednej tržnici budú predávať tieto zemiaky, pravdepodobne metrický cent za 6 korún, ale len celé vrecá. Jestli budú zemiaky zodpovedné, v tom páde budú ich predávať aj v okresných tržniciach a síce aj po malom.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Katastrofa v chráme. V meste Brooklyn (Severná Amerika) v jednom murínskom chráme srútila sa počas smútočných služieb Božích klenba. Desiat ľudí bolo usmrteno a vyše päťdesiat raneno.

Česť pluku. Že nakoľko sa už rozšíril v Rusku revolučný pohyb, to dokazuje aj nasledovný prípad: Veliteľ 71. pešieho pluku, ktorý sa zdržuje v meste Nové Alexandrovo (v ruskom Poľsku), držal tieto dni prehliadku nad svojim plukom a takto rečnil ku vojakom:

«Bratia, snáď onedlho príde na nás rad, aby sme šli bojovať proti Japoncom. Sľúbme, že vždycky zachránime česť pluku!»

Na toto celý pluk takmer jednohlasne skríkol:

— My nepojdeme do vojny!

Neočakávaná odpoveď vzbudila veľké zdesenie. Posiaľ ešte nevedno, že jaké následky bude mať tento prípad.

Tohoročné manévry, jako z Viedne oznamujú, budú v Česku na okolí Strakoníc, teda tam, kde mali byť i lanského roku. Jako je známé, minulého roku pre dlhotrvajúce sucho veľké manévry neboly.

Ušiel jedon knihkupec. Knihkupec Vilhelm Werner v Lipsku (Nemecko) narobil viac, než 300.000 mariek dlžôb a potom ušiel. Lipská vrchnosť dala knihkupeca kurentovať.

Pán Eugen V. Feller píše nasledovne: Nech sa nikto nebojí, keď ho neprijemná choroba zastihne, len nech je obozretný a nech má jeden dobrý vyprobovaný domáci liek pri ruke, aby si v páde potreby hneď pomohol v nemoci. Lekármi odporúčaný a tiež aj na mnohých výstavách vyznačený Fellerov Elsa Fluid neuvriteľne lieči zmeravenie, vytknutie, influenzu, hlavové krče atď., odstráni popáleniny, horúčku atď., zmierni kašeľ,

boľasti gágora, nedostížiteľným účinkom je pri ranách, boleniu hlavy a zubov, žalúdočnú nemoc, koliku, trhanie, zimnicu, reuma, bezsenosti, závratoch, zbieraninách atď. ho s účinkom užívajú. To je presvedčené, že tento domáci liek od nevypočítateľných nemocí ochráni človeka, dnes si už cestu kliesni na všetky, to dokazuje tá okolnosť, že Fellerov Elsa-Fluid dnes už takrečeno na svete vo všetkých ľuďmi obývaných krajoch užívajú. 12 malých alebo 6 duplovaných flásiiek Fellerovho Elsa Fluidu za 5 korún franko zašle dorábatel Eugen V. Feller, lekárnik Stubici, Templom-utca 18. szám (záhrebská stolica). — Varujme sa napodobnenín! Pred padelaninami, ako na pr. Luisa-Fluid alebo Krautergeist, Gold-Else-Fluid, Inda-Fluid, Svjetovi-Fluid, atď.

Veľká púť do Mariacelly.

Otení katolíci moravského údolia!

Mimoriadne napnutou láskou chodievate do Mariacelly, ale roztratení, bez sprevádzania duchovných. Po ceste neslyšíte omše sväte a slovo Božie.

Toho roku usniesli sme sa my duchovní moravského údolia, že v máji posbierame všetky, z jednotlivých obcí idúce menšie i väčšie zástupy, aby sme tak v jednu krásnu veľkú púť spojení, slávne navštívili mohli milostivú Matku našu na tom svetochýrnom krásnom mieste, a žeby sa tam náš lúbezný, Mariu velebiaci spev ozíval na utešených, večíte zolených vrchoch a bielych skalách.

Tým cieľom žiadame a prosíme všetkých vodcov jednotlivých pútí od Prešporoku až po Skalicu, aby dňa 12. marca dostavili sa do Zohoru k Jánovi Struhárovi, vodcovi zohorskej púte, cieľom bližšieho určenia a dohovorenia sa.

Predbežne podotkneme, že my len duchovné vedenie berieme na seba, všetky iné záležitosti budú mať na starosti vodcovia jednotlivých obcí, jako to inokedy pri menších púťach býva. Podotkneme ďalej i to, že pri veľkom súčasnení sa pôjde nás asi 10—15 duchovných, aby sme v ceste nielen omše slúžili, lež i slovo Božie ohlasovali naším pútnikom, obzvláste ale v Mariacelly, kde je málo slovenských kňazov, všetok náš ľud vyspovedať mohli. Máme i tú nádej, že pri veľkom súčasnení sa osv. pán biskup dr. Medard Kohl nás tam vítať a hlavné služby Božie slávnostne odbavovať bude. Aby sa nám ale počas putovania žiadne nešťastie neprihodilo, sprevádzať nás bude i pán dr. Anton Polakovič, katolícky lekár z Malaciek. Programm púte uverejníme vo všetkých slovenských novinách, jako i na všetkých farách, po dohovore zohorskom.

Dévényujfalu, 1. marca 1905.

Ján Trubinyi,

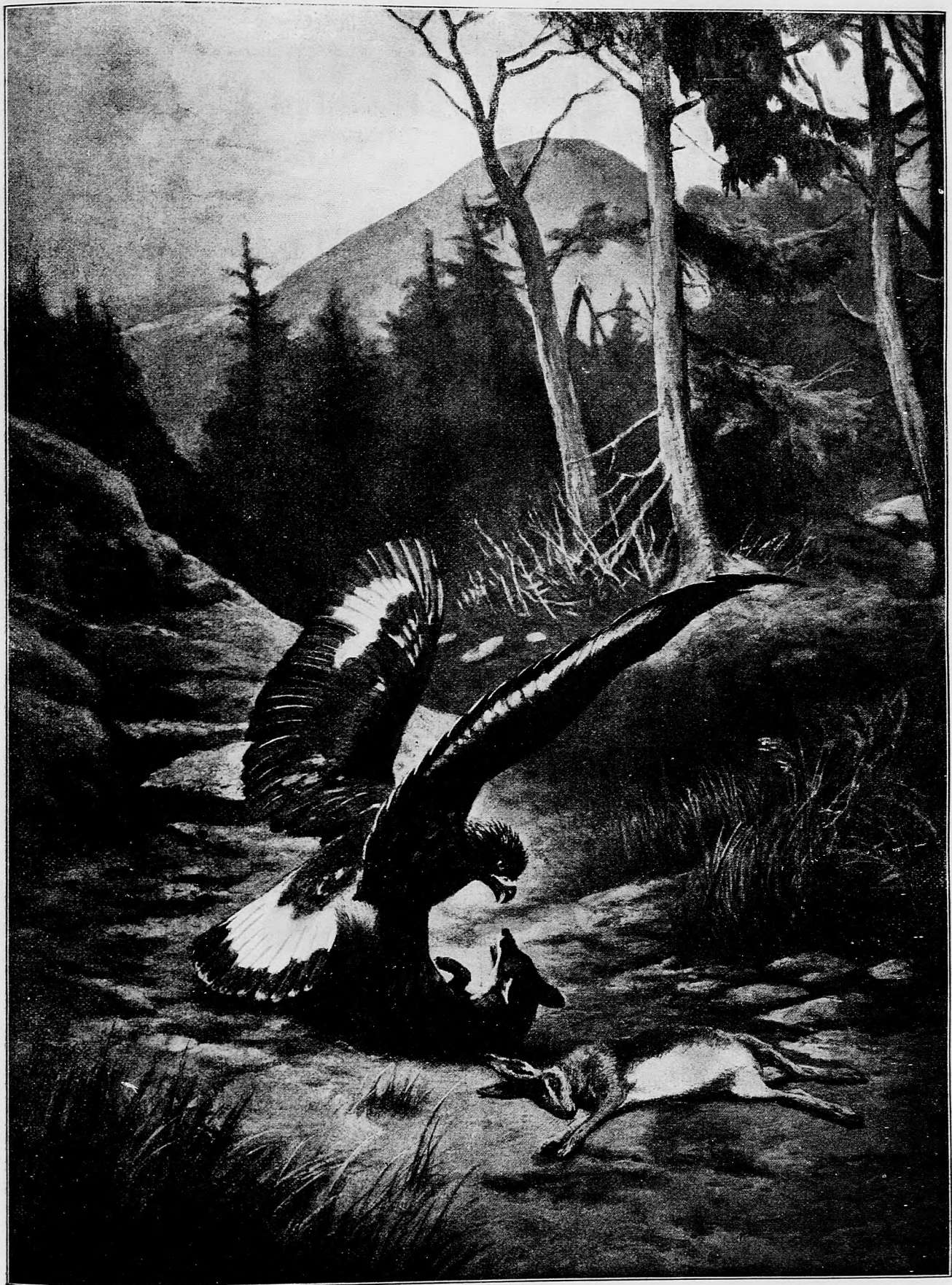
farár thebensko-novoveský, vyslanec krajinský.

Jozef Závodsky,
administrátor mariathalský.

Frant. Cratzer,
farár laabský.

Naše vyobrazenie.

Ako by sa obraz tento práve pre terajsie časy šikol. Zajác je zvieru nevinné, má ale veľkého a lstivého nepriateľa a to je liška, ktorá ho nenadále napáda. Má však aj liška jej majstra, ktorý sa z vyšín na ňu zpúšťa a do-túd zobákom rúbe kým ju zavraždí. Zajác ako by bol nevinný ľud, liška ale falošný liberalizmus, ktorý u nás orel slobody v spojenej oppozícii, bodaj by na večné veky na smrť zrúbal!

«Právo silnejšieho.»

Blahorodí páni dobrodincovia a panie dobroditeľkyne!

Na úpetí vznešeného vrchu Trochkorún, pod Pini-
nami, blízko pretoku Dunajca, leží rímsko-katolícka dcéra,
filiálna obec v Galícii, Nižné Šromovce, patriaca do fary
Krošcienko nad Dunajcom okresu novo-targského. Súc
tak postavená v ukrytom kútku, jako keby strážcom našej
spanilej reči a našej spasonosnej viery, skrze vrchy Pi-
niny, od strany polskej celkom odtrhnuté; takže tamojší
obyvatelia, jestli chcú ku službám Božím do matky ko-
stola ku návšteve ísť, musejú — jestli je možno — cez
Dunajec, v protivnom páde ale cez uhorskú stranu, na
Nedicu a Čorstín, 26 kilometrov ďalekú cestu urobif.

Vysoké cis. a kráľ. ministerstvo, uznajúc obtížne po-
loženie toto, už pred rokami ku cieľu tomu kňazskú ex-
positúru (kaplánku) založilo. Ale kdeže má duchovný
pastier služby Božie konať a slovo Božie hlásať?

U nás jesto síce jedon pred 359 rokami postavený
malučký a pre veľký počet veriacich nedostatočný a to
len drevený kostolík, i to ale v jakom položení?

Čo sa má tu ohľadom tejto veci robiť? Či snáď po-
kojne ruky svoje križom založiť a popri tom lamentovať?
Alebo sa viac rokov sbierky milodarov, z ktorých možno
po sto rokoch naši potomci na dobre usporiadanu službu
Božiu myslieť môžu?

Niet len jeden Boh, len jeden spoločný Otec náš ne-
beský, a my všetci dietky jeho, bratia i sestry. Z tej prí-
činy obraciame sa s našou dôverou na vás blahorodí páni
a panie s tou najponíženejšou prosbou, aby ste sa nad
nami slutovali a nám aspoň jedným kameňom pri stavbe
tejto svätiny láskave ku pomoci prispeli, ktorá ku cti
Božej a ku pamiatke Panny a mučednice svätej Kata-
riny má byť vystavená.

My teď biedni, na seba zanechaní, nie sme vstave
tento u nás tak veľmi potrebný dom Boží vystaviť, tým
menej, ponevác každoročne nešťastím vody, ohňom stí-
haní bývame.

Vzdor toho, že zo všetkých strán o almužnú a pod-
pory vyzývání bývate, nezavrhnite ani našu, na vás upra-
venú a poníženú prosbu.

Milodary budeme v «Kreštane» uverejňovať.

Dané v Nižných Šromovciach, ostatnia pošta Kroš-
cienko (Galícia) nad Dunajcom.

Stavebný výbor:

*Kňaz Ján Kviatkevič, Andrej Borzacky, Vojtech Cichoň,
Stanislav Drohojovský.*

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní hydu.

(Pokračovanie.)

Husy, ponevác zväčša po slobode chodia, menej sú
podrobené chorobám, ako sliepky. Najviac trpia od vší
pre nečistotu chlievov, najmä vtedy, keď nemôžu sa dľa
vôle kúpať. Oproti tomu ten istý liek odporúčam, ktorým
sliepky liečime. Medzi húsaťmi panuje tá choroba, že v
čas pasenia soslábnú. Ináč vidia sa byť zdravými, dobre,
ba neraz mnoho žerú a predsa daktoré zdochne. Príčina
dúlu je, že húsaťa ustavične dostávajú ten istý pokrm.
Jak ich stále na pašienky držia, ktoru pri tom planá je:
od toho na toľko zmizernejú, že najmenšia zmena (teplo,
zima, preplnenie žalúdku) zapríčiní im úpadok.

Každý z nás pozná tú chybu pospolitého ľudu, že
nedbá veľmi o seba, o čelad, o statok a o hyd, ale jak-
náhle nastúpi choroba, tak mieni ju prekaziť, že všeličo
pehá do nemocného. To isté zbadáme aj v tomto páde,
len že s týmto nedá sa napraviť to, čo nerozumne sa
pokazilo. Aj slabý rozum musí uznať, že na chudom pa-
šienku nemožno vychovať tučné a zdravé húsa.

Jak husy, tak aj kačice len pri vode daria sa. Medzi
hydinou kačica je najotúženejšia a má aj tú dobrú vlast-
nosť, že nenie priberčivá v pokrme. Práve z tohoto
ohľadu odporúčame gazdinám chovanie kačíc na tých
okoliach, ktoré zodpovedajú zdarnému plemenu. Na-
opak, kde vody nenie, tam nech sa netrápia s tým, lebo
sa to nevyplatí.

Najlepšie je, keď kačice oddelia od druhej hydiny
pre tú ich zlú vlastnosť, že ustavične vo vode sa plaho-
čia, čím vodu čistú došpinia. Chovánky (chlievy) práve
také nech sú ako aj husacie. Aj pokrm jejich zväčša
srovnáva sa s husacím, s tým rozdielom, že voľačo me-
nej rastlín potrebujú, mäsitého pokrmu ale viac. Pri kí-
mení to treba držať pred očima, čo sme povedali o hu-
soch s tým rozdielom, že kým hus na pašienku trávi čas,
zatiaľ kačica vo vode sa zdržuje a tam hľadá oblúbený
pokrm: ryby, žabky, žibrienky, chrobač a iné živočíchy.

Kto na svoj majetok záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku
«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker.,
Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomozeno stredno-
a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu
naš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho tarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požíčkou
vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa
do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav
naš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-
bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4¹/₂%-tové požíčky bez všet-
kého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento
ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

Kačica snese o mnoho viac vajec, ako vysedí. Počne vo februári alebo v marci a s malou prestávkou nesie až do stred leta. Pri tejto dobrej vlastnosti má tú zlú, že neľúbi sedieť v hniezde a obyčajne tam snese vajce, kde ju napadne, neraz vo vode. Obozretné gazdine nepustia kačicu von, kým nesnese vajce. Ani sedieť nechce, ale rada zanechá vajcia, najmä keď stanú z nich okúpala sa. Pri tomto je veľmi zlá mater, keď aj vysedí mladé, nedbá o ne. Pre tieto zlé vlastnosti ani ju nepodsypú, ale pod sliepku alebo pod morku dajú jej vajcia. Prvý pokrm malých kačíc, môže byť varené vajce, kukuričná alebo jačmená kaša v mlieku varená, ale keď tohto nemajú, uspokoja sa aj vo vode varenou kašou. Na tretí-štvrtý deň pomiešame do nej na drobno posekaný šalát, cibulovú bilu alebo slezové (tvarôžkové) lístky. O týždeň miesto kukuričnej múky dávajme im krupicu alebo otruby. Neskôr vždy viac a viac zeleniny primiešame k tomu. Polročné môžu sa napchávať práve tak, ako aj husy, len že za kratší čas, obyčajne len za dva týždne. Kačice nie sú podrobené toľkým chorobám ako druhý hyd, a len pri nedbanlivosti vykapú. Trpia od vši, ale len té, ktoré nemôžu sa dľa vôle vo vode plahočiť. Že ako ich treba brániť oproti vši, to už vieme.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Hronský Sv. Benedik.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Krestane» uverejniť.

Čítavam svedomite každé číslo «Krestana» a v ňom dopisy zo všetkých strán, z našeho mestečka však tam nikdy ani spomienky, ako keby ani na svete nebolo.

Osmelujem sa teda ja cteným čitateľom jednu zriedkavú udalosť na vsdomie dať, ktorá sa u nás tieto dni skutočne stala.

Dňa 15 ho februára prijatý bol totiž do lóna cirkve sv. rímsko katolickej *Jozef Gyarmek*, rodom z turčianskej stolice. Ťažko nemocný chudíak nevládal sám prísť do chrámu Pána i unovali sa do jeho príbytku prevelební naši duchovní p. farár Koloman *Haiczl* i s p. kaplánom, pred ktorými a pri prítomnosti početných veriacich zložil vyznanie viery a prijal sväté sviatosti. Česť a chvála buď našim prevelebným duchovným za jejich veľkú ochotnosť, ktorou sa za tohoto ubohého zaujali. Bolo to ovšem v svrchovanom čase, bo nový katolík tento už 19. februára zomrel v 44. roku veku svojho.

Pri tejto príležitosti spomenúť mi treba, že tunajší «Spolok Božského Srdeca P. Ježiša, podporou dobrodej-

ných farníkov a pričinením prevelebného pána farára za 209 korún zaopatril krásnu čiernu zástavu ku pohrabom, ktorá sa po prve potrebovala pri pohrabe povýšpomenutého nového katolíka. Nech všemohúci Boh všetkým dobrodincom stonásobne nahradí, čo ku sláve jeho obetovali.

Urban Vendég,

roľník a úd Spolku Božského Srdeca
Pána Ježiša.

List z Ameriky.

Ján Novotný, farár z Bozóku písal nám nasledujúci list:

Velactený pán Redaktor! O Bozóku v honfanskej stolici a jeho okolí môže sa povedať, že tu vystahovanie sa do Ameriky započalo sa len lanejšieho roku. S poľutovaním vidíme dnes, že v malej obci našej zbierajú sa dnes celé krdle ľudí, ktorí neboja sa nebezpečia dlhej cesty a nedbajú na prítomné ťažkosti amerického života i doma nechajú rodiny i role svoje a odvážlive pustia sa na cestu do nového sveta aby tam mnoho veľmi mnoho peňazí si nadobudli. Ľud náš vskutku akoby obsiadly bol zlým duchom vystahovania!

Do Ameriky sťahuje sa z našich krajov nielen na hrud zeme odkázaný robotník, lež s týmto berú do ruky vandrovnú palicu i takí, čo by ináč z rôl a z roboty rúk svojich poriadne vyžiť mohli. A že idú preč za široké more, k tomuto povzbudzujú ich len túžba po bohatstve a zlomyseľne roztrusované chýry o chytrom zbohatnutí americkom, aké zdá sa pochádzajú od tých potajomných agentov, ktorí chodia po jednotlivých krajoch a sprevádzajú v súkromnosti zkazonosné jejich remeslo.

Dľa možnosti usiloval som sa farníkov mojich zdržovať od prevedenia jejich úmyslu a používam každú príležitosť čo sa mi len zavdá, aby som túžby jejich predovšem od vystahovania, v dušovnom ohľade nad mieru škodlivého odvrátil.

U ktorých sa mi to nepodari, tých napomínam, že keď v tom novom svete hľadajú poklady pozemské, nech nezapomínajú na ten najväčší poklad, jejich nesmrteľnú dušu.

Vystahovalci sú ľudia toho najlepšieho ducha a preto pred odcestovaním odbavia všetci svätú spoveď. — Aby sme sa ale po vystahovaní jejich jedon od druhého celkom neodtrhli, kladem im zvlášte na srdce, aby sa z času na čas listovne obrátili ku mne, abych aspoň akotak vplývať mohol na duševný život jejich. Dobrí ľudia moji zadržia dané mi slovo, píšu mi kedy-tedy, následkom čoho udržujem s nimi listovné spojenie.

Tieto dni písal mi dvaja nasledujúci slovenský list:
Dano: Delrai Bax. Michigan, 1905. 6-ho februára.

Prevelebný pán farár!

Preveľmi by nás tešilo, keby prítomný list náš, v ktorom prítomný osud života nášho a smutné položenie naše opísať chceme, v dobrom a stálom zdraví našol nášho pána farára. My sme chvála Bohu zdraví, za čo i vďaka vzdávame dobrotivému Bohu. Prosíme pána farára, že by ste všetkým v Pánu drahým bratom na-

ším pozdravenie naše odovzdať a upomenúť ich ráčil žeby žiadného z nich *nenapadla tá túžba za peňazmi*. My sa žiaľ Bohu krúšne učiť musíme z našej vlastnej škody.

Nechceli sme tým veriť, čo nás dľa vlastnej skúsenosti odhovárali od našej cesty. Včul však aby sme pravdu vyznali povedať musíme že sme od tých čias čo sme sem prišli, teda od *25-ho novembra ešte vždy bez roboty a zamestnania*.

Slyšali sme, že len v mesiaci januári prišlo sem 42.199 vystahovalcov a z týchto 1322 na suchú zem ani nepustili a museli sa navrátiť do Európy.

Ak veľká to škoda pre chudobného človeka, čo vyše 300 korún stroví na cestu, keď ho z amerického nábrežia zpiatky pošlú.

Keď sa však vystahovalec aj sem dostane, v terajšom čase mu veľmi ťažko roboty dostať.

My doposiaľ tiež len z jedného mesta do druhého vandrujeme a nemôžeme si ani toľko vyrobiť čo nám na chôvu potrebné.

Ráďte prosíme bratov našich doma upozorniť, aby len v *drahej vlasti našej* ostali a doma pracovali usilovne, bár je tam aj menší výrobek. Bodaj by sme aj my doma boli ostali! Pozdravujem pána učiteľa a prosím aby dietky moje dobre vyučoval, bo včul neviem ako ich matka vychováva. S týmto končíme list náš a pána farára odporúčame do opatery Božej

ml. *Ján Tomasovics.*

Štefan Sztankovics.

Obsah tohoto listu ma z jednej strany zarmútil, z druhej ale vzbudil vo mne tú nádej, že keď ho fárnikom mojím zdelím, smutné polozenie a bieda do ktorej vystahovalci naši upadli v novom svete, tak budú účinkovať na tých čo doma ostali, ako si to ja žiadam.

Blahorodý Pán Redaktor!

Ja som tej mienky, že kroz uverejnenie obsahu tohoto listu nejedon čo zamýšľa vystahovať sa, príležitosť bude mať doma presvedčiť sa o tom, že tam v Amerike pre dosťahovalého robotníka nielo viac zlatého, ba ani dollárovho života.

Prosiac ctenú redakciu o uverejnenie úctive priloženého listu trvám

So zvláštnou úctou

Bozók (Hont. st.), 1905. 26-ho februára

oddaný sluha

Ján Novotný, farár.

*

Významnosť dopisu tohoto dokazujeme i tým, že ho doslovne uverejňujeme. Bozocký pán farár zaslúži len uznanie a vďaky, že sa za vystahovalých fárnikov svojich tak vrele zaujíma. Bodaj by list jeho čím viacej ľudí čítalo, zvlášte medzi tými čo úmysel majú vlast svoju opustiť a sa vystahovať, vtedy by asnád predsa len doma ostali.

Halmoš.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto mojich pár riadkov v našom «Kresfane».

Veľmi ma teší že v pezinskom okrese zvíťazila naša ľudová strana. To ma ale nad mieru zarmútilo čo som očul, čo sa stalo vo Frajštáku a v Prievidzi. Je to hrozná

vec že sa naši voliči ešte vždy dajú zakúpiť a sviest rozličnými sľubami a figlami. Veď to oni obanujú keď nie prvej, teda istotne na smrteľnej posteli, keď im príde na myseľ ako zapredali svoje presvedčenie a svoju vieru. Bo kto sa stáva neverným ľudovej strane, ten je neverným tomu najväčšiemu pokladu na svete. — Hrozné sú ale následky takejto zrady! Pri volbe sa naučí volič darmo jiesť a piť. Po volbe keď mu nikto ničeho darmo nedá, vadí sa doma s deťmi a so ženou. Tu by ale aj žena vyplniť mala svoju povinnosť ako to urobila naša rychtárka, ktorá zrovna povedala p. rychtárovi: až nebudeš hlasovať s ľudovou stranou, bude zle! Rychtár ženu poslúchnul a zachránil sa od haňby. S Bohom

Jedon ľudák.

Prašice (Nitránska st.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

V celej krajine panuje uprimná radosť, že Tisza padol a ľavá stránka zvíťazila. Bár v našom veľko-topoľčanskom okrese sme prehrali, predsa tešíme sa tomuto víťazstvu, lebo očakávame, že prídu na nás lepšie časy a už ráz aj u nás pravda a spravodlivosť panovať budú. Liberáli všetko možné a nemožné použili oproti nám. Podporovali ich v jejich neschválnom podujatí aj takí, od ktorých sme to najmenej čakávali. Mená jejich neodovzdávame včul verejnosti, ale si ich dobre zapamätáme.

Konečne na slávu privolávame naším ľudovým vodcom v tej nádeji že v čas budúcej voľby dá nám Boh istého víťazstva.

Prašičkí ľudáci.

Z novobaňského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom oblúbenom «Kresfane».

Ľud je u nás prebudенý a ľudová strana vyhrala. Ťažko to šlo; lebo notári, rychtári a nesvedomití krčmári usilovali sa ľudom smútiť rozum, či sľubováním, poplácáním, či pijatikou alebo hrozbou. Marné bolo ale všetko namáhanie. Čas došiel aby i u nás ľudová strana vyhrala. Ľudu sa konečne oči otvorily; cíti on na plecách svojich nesnesiteľné farchy liberálnych a preto s napnutými silami bojoval za víťazstvo. Chvála a sláva dobrým a horlivým ľudákom vo Veľkej Lovči, ktorí od prvého až do ostatného aj s rychtárom hlasovali na ľudáka. Zmužile sa držali i voličia v Lutilej a príklad statočnosti nám dali Veľko- a Malo-Lehotania, taktiež i Jáno-Lehotania.

Zvíťazili sme a preto nech žije ľudová strana! Prosme Boha, žeby sme smocnieť mohli a prosíme nášho pána ablegáta, aby sa staral o svoj ľud a ta účinkoval, žeby u nás kde možno založené byly potravné spolky. Ponosujeme sa a nariekáme, že nám zle ide. To je síce pravda; len že sme si tomu z väčša sami na príčine, bo

krvopodne vyrobené haliere naše s ochotnosťou nosíme do krčiem na to hnusné pálené, ktoré už nejedného z nás priviedlo o statočnosť, mravnosť a majetok. Z pijatky pochádza záhalčivosť a nedbanlivosť okolo majetku. Konec pijatky je obyčajne žobrácka palica.

Milí ľudáci! Budme striezliví, šporujme si krvotne vypracované haliere a nemusíme utekať za široké more do Ameriky a drahú vlasť našu opúšťať. Miesto navštevovania krčiem obzerajme sa svedomite okolo gazdovstva a domácnosti; čítajme dobré noviny ako našu «Kreštana» a vtedy v dome našom strávať bude blahobyť a božské požehnanie. *Pravdomluvný.*

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé príhľasy o knižičky «*Tridsaťročný jubileum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodincoch, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiach, dňa 28. febr. 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša není vstave poslať časopis na novú adresu patričných. *Administrácia.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

B. Gy. Krupina. Peknú palicu kráľovi osobne darom odovzdať, je pekná myšlienka ale sa nedá uskutoč-

niť. Darujte mu ju len v duchu až ňou liberálnych radcov a nepriateľov ľudovej strany dobre vytrepe.

P. B. Privigye. Prosíme za odpustenie. Dopis pozde prišiel, nebolo možno ho uverejniť.

L. Hronsky. Z. Radvány. Pekné počínanie. Ráčte sa ďalej sdokonaľovať. Poslané nemožno uverejniť.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 19.95—20.70, peštianska K 19.95—20.50, belehradská K. 19.95—20.55, banátska (77 kilogramová) K. 19.75—20.55. — *Raž:* K. 15.15—15.65. — *Jačmeň* na krm K. 14.25—14.90. — *Ovos:* prvotriedny 14.60—15.00, druhotriedny 14.40—14.60. — *Kukurica:* K. 15.55—15.75. *Repica:* K. 22.50—23.00. — *Prosó:* K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	31.00	30.20	29.40	28.60	27.80	26.00	26.00
			č. 7	7½	8		
			K. 25.80	22.00	15.20		

Otruby: K. 13.20, hrubé K. 13.20.

Datelinové semä: lucerna K. 10.00 do 100.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 10.00—11.00, žlté K. 9.00—10.00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 26.00—26.50, tmavý K. 18.00—19.00, drobný K. 26.50—28.00, tarkavý K. ———.

Hrach: K. 31.00—41.00. — **Šošovica** veľká čistá K. 38.00—40.00. — **Konopné semä:** K. 27.75—28.00. — **Lanové semä:** prima K. 18.00—19.00. — **Rasca:** K. 62.00—64.00. — **Mak:** sivý K. 56.00—58.00, modrý K. 52.00—54.00. — **Eadník:** K. 14.00 do 15.50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** raffinovaný K. 83.00—84.00, kockový K. 85.00—86.00, kandis biely K. 82.00, žltý K. 82.00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 92.00 ruský (***) K. 87.00 za 100 klg.

Chudobným kostolom

Odporúčania, obrázkové cenníky zdarma!

všetky kostolné náradia ako druhé firmy!

lifuje o 10% lacnej

Prvá rakúska špeciálna cis. a kral. dvorná dieľňa

JOSEF NESKUDLA

V HOLOMÚCI

Lifuje: *uplný skvostný ornát*, z najťažšieho francuského moáru, alebo z hodbabného aksamietu, prosredné čiastky 990/1000 čiastek obsahu čistého zlata. Ručné vyšívanie, znížená cena 1000 K. — *Sviatočný ornát úplný*, prosredné čiastky hodbabom bohato vyšívané, kraje z duplovaného damastu 600 K. — *Jedon ornát* celkom z hodbabu, prosredné čiastky zlato žlte vyšívané, s najfajnejšími hodbabnými okrajky 300 Korún.

Najlacnejší prameň objednaní v Rakúsko Uhorsku.

Na milióny siahajúca nemožnosť' platenia

k tomu prinútilo fabrikantov na štoffy, aby nakopený tovar, než by ho snáď nespohľadivo platiacim borgovali, radšej so značným spustením na cene jeho za hotové peniaze širšiemu obecenstvu k službám prepustili. Na prevedenie tejto akcie podobral sa

ORSZÁGOS POSZTÓKIVITELI ÁRUHÁZ

Budapest, VIII. ker., Rottenbiller-utca 1. sz.

Na vidiek rozposiela poštovou dobierkou na jeden mužský oblek 3 metre jemného čierneho, tmavo-modrého, šedého alebo barnavého šoffu alebo **len za 5 zl.** Odporúčame k objedkammgam návkam, lebo hotovosť, ako sa to predvída, nebude dlho trvať. Vzorky pre veľký obeh neposiela.

BRAUÝ^{ho} M^{ariacellské} žalúdkové kvapky

sú všeobecne odporúčané pre ich otužujúci a posilňujúci účinkovanie na tráviacu ústrojnosť: pri nechutí jedlu, tráviacich zmatkoch a iných žalúdkových neduhoch.

V apatičkách výlúčné

Brády-^{ho} žalúdkové kvapky žiadajme

Josef Török apatekár v Budapešti.

Svadobné dary.

Pendlové hodiny s muzikou, s orechového dreva, jemno politirované, hrajúce tie najkrajšie kusy každú hodinu. Cena s kysničkou a pakovaním **len 7 zl.** Tie iste hodiny bez muziky ale s bijacím strojom, bijúce každú celú a pol hodiny, s kysničkou **za 5 zl.** S bitím zvonového hlasu **za 5 zl. 50 kr.** Za dobré chodenie 3-ročné písomná záruka. Rozposielajú sa poštovou dobierkou alebo za vopred poslané peniaze. Akže by hodiny nezodpovedali, tak sa zamenia alebo peniaze späť prinavrátia. **Hlavný sklad od r. 1878.**

LEOPOLD MAYER cis. a král. prisahaný sudobný šacovník Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Cenníky zdarma a bezplatne.

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zasiela: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodíci se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenosť vyloučena! — Do 5 Kg. balíka se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

Len 4 zl.

zašlem každému **elektrické s pozlátými deklami remontuar-hodinky** na dobierku alebo za vopred poslané 4 zl. a zavazujem sa behom 8 dní hodinky nazpät prijať a ich cenu prinavrátit, keďže by hodinky nezodpovedali. **Elektrické zlatodeklové remontuar-hodinky** opatrené sú troma pružnými deklami a zlatu podobnou, lesk nemienciou schránkou, ktorá je cestou električky so **14 karátovým zlatom** obťahnutá, tak že ich od drahých zlatých hodiniek nemožno rozoznať a potrvajú za roky. Tieto hodinky opatrené sú jemným pozlátým zostavením a za dobré chodenie ich prijme sa triročná písomná záruka. Ku každým hodinám dáva sa jedno kožené vrecúško.

Jediný rozposielateľ na dobierku je len **LEO LATEINER**, sklad fabrických hodiniek. Viedeň, I., Wollzeile 17—29.

Zachovanie zdravého ŽALÚDKA

spocívá hlavne na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstránení škodlivé zapečenia. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylenných látok pečlivo pripraveným, ktoré uživaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbuzuje a mierne, bezbolastne precistenie pôsobí a tak známé následky nestriednosti, pochybené diety, nastudene a neprijemné zapečenie stolice na pr. záhu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčovitej bolesti zmierňuje a odstraňuje, ješť Dra Rosi balsám pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v. Prahe. 1/2 flaša 1 kor., 1 flaša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad v lekární:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čierneho orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednavky poštou vyrzuji se obratom.

Protí predesláni K 2.56 zasilá sa veľká flaša, proti K 1.50 malá flaša frankov. na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

Sklady v lekárnách celého Rakúska. Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Pôvodné Roskopf-double zlaté savon- net-Anker Remontoir hodinky

su tie najnovšie Roskopf hodinky. Tieto hodinky majú víborny a garantovaný precízny anker stroj, su duplavano kryté s 3 násobnou double zlatou pokrývkou so strunou. Double zlato je zlatu zcela podobné a zlatovu podobnosťú nikdy neztráti. Tieto hodinky obdivuju vobec ľudia pre jejich skvostné vystrojenie a su od pravého zlata nie k rozoznaniu. Cena **zl. 5.— K.** K tomu s odpovedná double zlatá **zl. 1.50.** Ku každým hodinám priložené je pismo záruky na 3 roky. Rozposiela len s poctovou dobier.

Jozef Spiering,
Wien, I., Postg. 2—3.

Pendlové hodiny s hudbou.

70 cm. vysoké, pekne politirované, v škríni z orechového dreva s bohato rezaným nákladkom, dlá pobočnej kresby hrajú samé od seba každú hodinu najkrajšie hudobné kúsky, piesne, valier a marše koštujú s truhlou o zaobalením len zl. 6.50. Tie iste hodiny bez hudby zl. 4.50. S bitím pói a celých hodin zl. 5.—. S novým vážovým bitím zl. 5.50. Veľké pendlové hodiny s dvomi pondusmi, 130 cm. vysoké zl. 10.50. Nickel alebo ocelové Roskopf ku všednej potrebe s plombom zl. 2.—. Pri každých hodinách písomná záruka na 3 roky. Nesodpovedné sa prečaruje alebo sa peniaze vráta. Rozposiela s poctovou dobierkou prvý a najväčší sklad hodinár, **WIEN, Marhodín MAX BÖHNEL** garethenstrasse 38.

Liferant c. k. štátnych úradníkov. Najväčšia a najstaršia firma. Založená 1840. Ziadajte mój obrázkový cenník s 1000 obrázkami gratis a franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohate ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič- ných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Od desaťročí s veľkým účinkom užívaný
proti reume a trhaníu
KRIEGNER-ov
Zakonom chránený! V Ro- chusovej nemocnici medzi 136 pádmi v 129 pádoch s úplným vyličením sa dokázal.
Veľká flaška 2 K, malá flaška 1 K.
Dostať v lekárni «Korona» **Budapest, VIII., Calvin-tér.**

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých častok!

Všade k dostaniu!

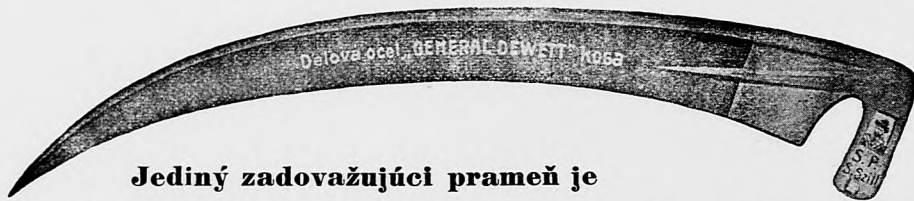
Pri kupovaní ale obzvlášť na to pozorujme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom «Schicht» a s jednou hore označených ochranných známk.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

jediný zosielať kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zasláť všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vy- probovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Daj Pán Boh milým čitateľom!

Chcete zdravý byt? Alebo chcete upadnúť do trápenia, obzvlášť na dedine, kde nie to na rýchlo lekárska pomoc? Keď nie, vtedy prečítajte si o Fellerovom Elsa-Fluide. Tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid není tajný liek, ktorý je istý a potom aj lacný tak, že i ten najbohatší a najchudobnejší môže ho dostať a užívať za jednu a tú istú cenu. — Dorabateľ je: Eugen V. Feller, lekárnik, Stubica, Templom-utca 18. (Záhrebska stolica), ktorých viac ako 65.000 povďačností a poistenia dostal takmer z každého kuta krajin sveta.

Takzvaný Fellerov Elsa-Fluid, ako je známo, bol už i v Ríme, Paríži, Londóne a v Berlíne na výstavách zlatým medailonom a krížom vyznačený. Dorabateľ Eugen V. Feller, lekárnik vyvolil si už aj jeho cis. a kráľ. výsosť Filip Bourbon za jeho dvorného dodávateľa a odtých čias není dávno čo dostal zas strieborný medailon od ústavu «Červeného-Križa». Téhož vyznačenie tiež dokazujú to, že na kolko je výborný Fellerov Elsa-Fluid.

Keď tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid s vodou s miešaný, oči, tvár a telo v umívaní potrebujeme, vtedy koža hlavy a zrak očí velmo sa osilujú.

Neplačme a nejakajme, keď na mnohé bolesti, ako hlavy bolenia, trhanie, šuškanie, opuchnutie, pichanie atď. atď. trpíme, ale upotrebuje tak zvaný Fellerov Elsa-Fluid, ktorý po krátkom na tretí si Ino v liečení nezdravých častkách tela napreduje.

Kto Fellerov Elsa-Fluid každodenne upotrebuje pri umívaní úst, tomu tiež, tráti sa trápiaca bolesť.

Veľký počet poďakovacích listov svedia aj o tom, že Fellerov Elsa-Fluid uľavuje, i krče, dávenie, a vládze i nad slabosťami takmer všetkými. Výborne ale učinkuje pri takých bolesťach, ktoré pochádzajú od zleho trávenia; krom toho dodáva chuti k jedlu a tráveniu zlých pokrmov, pokazeného žalúdka; v kašľaní tiež rýchle pomáha ako zdravotníckymi vrchnosťami preskumaní prostriedok. S krz užívanie pomínie aj nočné npotenie, kolíka, horúčot a srdea klopanie.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z esencií príjermne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaka je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno, „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaniami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, Inda-Fluid, Svietový-Fluid a voliaká bylínna esencijs (Kräutergeist) atď.). Nesvedomí ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj ochrannú známku je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Zdarma dostanete po každom opätovne objednanom tucte, Elsa-Fluidu 1 flašku. **Chraňte sa od napodobnovenia!** — Pri 12 flaškách. Menej neposielať.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš 5 korún — hal.

24 „ „ 12 „ „ 8 „ 60 „

36 „ „ 18 „ „ 12 „ 40 „

48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš 16 korún — hal.

60 „ „ 30 „ „ 20 „ „

Kton a žaludkové bolesti a na netrávenie (chuti k jedlu) trpí, tomunaj

Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi padelaniami (ako na príklad Gold-Elsa-Fluid, Lujza-Fluid, Inda-Fluid, Salvator-Fluid, Kotvový-Fluid, atď. alebo voliaká Svietový-Fluid a bylínna esencijs [Kräutergeist]). Nesvedomí ľudia ešte aj ochrannú známku napodobujú, teda aj ochrannú známku je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa».

➔ Len FELLEROV ELSA-FLUID je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, píšme rekmandovano. ➔

Račte mi čím skorej doposlať 30 lahvičiek Vášho výborného Elsa-Fluidu, lebo ja tento od 2 rokov v mojom prax is významným prosperom upotrebujem. Tak píše:

Dr. Med. Kittel,
lekar z Prahy.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa.

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodávateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utca 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni «Nádor» dra Eggera Váci-körut č. 17.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Preto potrebno by bolo, aby z tohto lieku vždy pár flašiek pri dome na porúdzi bolo, žeby v prípade potreby, obzvlášť vtedy, keď lekárskej pomoci na blízko nie to, mali sme krýchlemu poskytnúť.

Fellerov Elsa-Fluid žiadnu nebezpečnosť neobsahuje a zato aj mnohí ľudia vyslovujú dobré vďakučenie. Následkom prechladutia nôh zapríčinené rany lieči, ako tiež i potenie nôh! Vyťahne horúšot trpiacich na tele, pomáha proti s vrbeniu a pálení rán. Dobré sa dá upotrebiť ako antiseptikum v čistení rán s vodou. Výborne ucnkuje v natieraní po ustatom pochode a pri slabosťach.

Dobré matky vedia, prečo chvála Fellerov Elsa-Fluid keď pri umívaní detom rán vidia ten ucinok.

Tak same chvála ho aj na prsá a na pluca chorí, ktorí v ťažkom dýchaní trpia. Len jeden jediný pokus je dostatočný! Od pánov lekárov je možno spýtať sa, jako treba Fellerov «Elsa-Fluid» aj pri druhých tuna nezpomenutých chorobách upotrebovať, lebo tí daktori, ktorí tento liek vyskúšali, tiež ho svojim chorým odporúčajú.

Lacnota a všestrané upotrebovanie také meno za dovážili Fellerovemu «Elsa-Fluidu», že ešte aj z Ameriky, Afriky i z Austrálie prichodia uznávajúce a poďakujúce listy.

Dorabateľ si v novšom ase postavil

aj v Londíne fabriku (dieňu).

Pre Rakúsko-Uhorsko sa opravdivý Fellerov Elsa-Fluid jedine len u Eugen V. Fellerov lekárnika (apathekára) v Stubici templom-utca 18. sz. (Záhrebska stol.) dorába, a ta sa majú aj všetky objednávkys zasieľať.

Ponevác je Fellerov «Elsa-Fluid» natoľko neprekonateľný, predsa ešte mnohí sprobavali ho falšovať, ktoré takéto falsifikacie (padelanie) treba určite vždy bez všetkého domnievania nazad zasieť (odopreť) a ne nechaj me sa od nižšej ceny, alebo od bárs jakého fluidu, podobného mena oklamať (zaviesť).

lepšie odporúča ju sa Fellerove Re-barbara-Elsa-Pilulky s ochranou známky «Elsa» (Pil. rheichim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Tého pilulky istotne rýchlo a bez bolesti napomáhajú na prehnanie; účinkujú rýchle, isto, bezbolestne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia uľavuju ako bóle aj choroby žalúdka trá viacich ústrojov. Obzvlášťne pri zlom trávení, že táčke atď. atď. a pri druhých chybách; dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakonko koža a druhé ústroje pohybujú sa. Veľký počet povďačných listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodí sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“. Jedon balík (6 škatuliek) stojí 4 kor.

Mnoho som trpela na žaludkové krče, na bolenie zubov a mojich zamrzých nôh, ale odkedy upotrebujem «Fellerov Elsa-Fluid» teším sa najlepšiemu zdraviu. Aj druhých upozorním na tento výtečný prostriedok, ktorý mna a aj mnohých mojich známych oslobodil od bolesti.

Gurahonez,
Katarina Lukhaub, baba.